

átnézete (14 o.) és követik a magyarázatok (15 o.), melyek a mű-
jelölése fejezi be a munkát.

Ha a költemények egybeállításánál az a cél lebegett szerzők
szeme előtt, hogy bőséges anyagot nyújtsanak a válogatásra, akkor egész-
ben helyeslem eljárásukat, különösen az irányban, hogy Horatius sati-
ráira és Martialisra is tekintettel voltak, — nem hiszem azonban, hogy
az adott anyagnak csak nagyobb részét is kellően lehetne tárgyalni.
A költői olvasmány célját és terjedelmét helyesen körvonalozzák az
Utastítások: Általános nyelvi gyakorlás mellett a metrikai ismeretek bő-
vítése, a párhuzamosan haladó magyar költői olvasmányoknak formai és
némileg tartalmi tekintetben is felvilágosítása; «a mi sokféle tárgyi ne-
hézségeknél fogva» meghaladja a tanulók ismeretkörét avagy a kiszabott
tárgyalási idő nagy részét lefoglalja, az mellőzendő, — s ez különösen
a horatiusi ódákra szól, melyek közül pl. minden szépségök s érdekessé-
gök mellet a «Mæcenas atavis . . .» és «Angustum amice pauperem»
kezdetűeket nem tárgyalnám az V. osztályban.

A költők élete röviden, a fontosabb adatokra szorítkozva van raj-
zolva, a mi a szükségnek teljesen megfelelő — kivételt csakis Martialis
életrajza tesz, mely sok fölösleges adatot tartalmaz.

Nem érthetek azonban egyet szerzők módjával, melyben «A vers-
mérték vázlatos átnézete» cz. fejezetet tárgyalják. Nézetem szerint a

A munka legérdemesebb része a szöveg magyarázására írt jegyzetek, melyeket minden költeménynél a szükséges előismereteket tartalmazó bevezetés előz meg. Maguk a jegyzetek szakszerűek, világosak, a tárgyhöz szabottak és a tanulók eszme- és ismeretköréhez mérték; a szöveg megértésére hasznos segédül sőt vezérül szolgálhatnak. Eltérő fölfogás mutatkozik egyes helyeken, hibásnak mondható magyarázást alig találtam a könyvben; a tehető észrevételek többnyire subtilitásokra vonatkoznak, s csak természetök bemutatása kedvéért jegyzek ide egy párt: Catull. IV, 10 «*sacrum* az, a mihez nem szabad nyúlni, tehát szent és (mint itt) átkozott» (mons. vin. libellus) — Catull. III. vég-soraihoz: o quantum est hominum beatorum . . . ? megjegyzi: «o quantum hominum szabadon: ó valahány ember!» így pedig nem lehet fordítani. — Vergil I ecl. 53—55. vershez írt magyarázathoz megjegyzem, hogy «*quæ semper*»-hez nem egészíthető ki, «suasit», Hyblæ város görögül "Υβλη lat. Hyble v. Hybla. — «*Florem salicti*, az acc. megmaradt, noha az ige passivumban áll»; így magyarázzák mások is, holott itt az acc. egyszerűen «vonatkozás acc.-a v. acc. græcus» — s nem fordítánám szerzők módjára így: «itt a szomszéd föld határáról a sövény, melyről a fűz virágát *hyblæi* méhek *éldelik*, gyakorta álomba *ringat* a méhek lágy zsongásával», hanem hívebben az eredetihez ilyformán: «Itt a szomszéd mesgye felől a fűzsövény, melynek virágít mindig letarolják *hyblæi* méhek, lágy dongással gyakran fog álomra csábítani.» — Ezekhez hasonló, nem annyira kifogásokat, mint észrevételeket lehet egyes helyek értelmezéséhez tenni.

Az utalás magyarázott helyre megengedhető, de megfordítva, még nem tárgyaltra (mint p. szerzők teszik Catull. II, VIII, VI-ban, hol Horatiusra utalnak) kerülendő.

A nyelvezet tiszta, világos, csak az tűnt föl, hogy szerzők következetesen «*rosz*»-at írtak (Cat. VII. jegyz.).

A kiadás gondosan van átnézve, kiadása is csinos, és ára (1 firt) terjedelméhez mért.

A fentiek alapján a művet a gymnasiumok V. osztálya használatára tankönyvül engedélyezhetőnek vélem. Dr. HÓMAN OTTÓ.

Dr. Ábel Jenő, Az ó- és középkori Terentiusbiographiák. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. . . XIV. 1.) Budapest. Akademia 1887. 8-r, 62 l. Ára 40 kr.

Az előttünk fekvő értekezés két részből áll. Az elsőben (2—31.) a szerző behatóan ismerteti az ó- és középkorból ránk maradt Terentiusbiographiákat, a másodikban (p. 32—62) azoknak szövegét közli bő apparatus criticussal. Főbb eredményei a következők: Suetonius «*De viris illustribus*» című munkájának Terentiusról szóló fejezetének,